

VI. évf. 9. szám
2016. szeptember

Komárom-Esztergom megyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamk.hu>
kemlib@jamk.hu

Kiadja a József Attila Megyei és Városi Könyvtár

2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** dr. Voit Pál igazgató

Felelős szerkesztő: Szilassi Andrea. **Rovatvezetők:**

Erősné Suller Ildikó, dr. Horváth Géza, Feketsné Kisvarga Anita, Kissné Anda Klára, Mikolasek Zsófia,
Nagy Edit, Szilassi Andrea.

Design: Török Csaba. **Műszaki szerkesztés:** Szilassi Andrea

ISSN 2062-5782

TARTALOM

Megyei körkép

Szilassi Andrea (Tatabánya)

Újabb esemény szlovákiai testvérkapcsolatainkban4-5. oldal

Kissné Anda Klára (Tatabánya)

Viasz – Verspályázatunk egyik díjazott alkotása6. oldal

Horváth Szonja

Viasz6. oldal

Csombor Erzsébet (Esztergom)

A Babits Mihály emlékévkapcsán az íróra emlékeztek
a városi könyvtárban7-8. oldal

Csombor Erzsébet (Esztergom)

Köztünk élnek sorozat – dr. Pátkai Istvánnal9-10. oldal

Csombor Erzsébet (Esztergom)

Pannon Tükör – Folyóirat-bemutató a városi könyvtárban..... 10-11. oldal

Maķuveķ Nóra (Tata)

Könyves Szerda Nádasdy Borbálával 12. oldal

Dományi Zsuzsanna (Tata)

Az olvasás világnapja a tatai könyvtárban 12-13. oldal

Mi történt a KSZR háza táján?

Mikolaseķ Zsófia (Tatabánya) – Tóth Anikó (Naszály)

Megújult a naszályi könyvtár is 14-15. oldal

Mikolaseķ Zsófia (Tatabánya)

Bemutató gyermekfoglalkozások a kistelepülési könyvtárosoknak..... 15-16. oldal

Erdősné Csík Katalin (Bajna)

Ízelítő bajnai kulturális programokból 17. oldal

Erdősné Csík Katalin (Bajna)

Teddy Maci Kórház, Bajna 18. oldal

Kitekintő

Kristófné Szabó Szerafina (Tata)

A Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár.....19-21. oldal

Fink Noémi – Szilassi Andrea (Tatabánya)

Újra megnyílt az ősi Karavijjin könyvtár 22-23. oldal

Gyereksarok

Erősné Suller Ildikó (Tatabánya)

Mesterségem címere – új rendezvénysorozat
a gyermekkönyvtárban 24. oldal

Helytörténet, honismeret

Dr. Horváth Géza (Tatabánya)

Múltunk nyomában – egy elfeledett közösségről 25-27. oldal

Egyesületi élet

Kissné Anda Klára (Tatabánya)

Az MKE háza tájáról – szubjektíven 28-29. oldal

Erősné Suller Ildikó (Tatabánya)

Tetszetős szlovén könyvtárak 30-32. oldal

Sajtófigyelő

Nagy Edit (Tatabánya)

Cikkek bibliográfiája, 2016. augusztus 33-35. oldal

Újabb esemény szlovákiai testvérkapcsolatainkban

SZILASSI ANDREA

Már többször is hírt adtunk lapunk hasábjain a József Attila Megyei és Városi Könyvtár, valamint az érsekújvári Anton Bernolák Könyvtár együttműködéséről, közös szakmai programjairól, továbbá szlovákiai könyvtárlátogatásokról.¹

2016. szeptember 14-én egy egész napos program keretében Tatabányán láttuk vendégül az érsekújvári könyvtárosokat és a Karol Kmet'ko Nyitra Megyei Könyvtár munkatársait. E látogatásnak a korábbiak viszonzása mellett több indoka is volt. Az eseményen megjelent és köszöntőt mondott *Turainé John Katalin* alpolgármester, valamint a vendéglátók nevében *dr. Voit Pál* igazgató. Jelen volt még a megyeszékhely szlovák önkormányzatának képviselőjében *Kostyál Jánosné* is. A szlovák vendégek részéről *Mgr. Ľubica Červená* és *Mgr. Monika Lobodášová*, a két könyvtárigazgató üdvözölte a megjelenteket. A rendezvények alatt szinkrontolmácsolás állt rendelkezésre *Kovačic Gizella*, *Mária Feldinszká* és *Mgr. Kecskés Ildikó* közreműködésével. A köszöntők után a tatabányai Bánhidai Jókai Mór Általános Iskola tanulói szlovák dalokat és verseket adtak elő,

alátámasztva ezzel az iskolában folyó szlovák nyelvoktatás eredményességét.

Turainé John Katalin, Mgr. Monika Lobodášová, Mgr. Ľubica Červená, dr. Voit Pál és Kovačic Gizella. Fotó: Nagy Ádám

Az ajándékkönyveket a megrendelés előtt szlovák könyvtárosok választották ki. Fotó: Nagy Ádám.

¹ **Néhány kiemelt cikk e vonatkozásban:**

Kissné Anda Klára: Testvérkönyvtári kapcsolat az Anton Bernolák Könyvtárral; Kemlib, V. évf. 2015. 10. sz. 37-38. old.

ifj. Gyüszí László, Nász János, dr. Voit Pál: Szlovák-magyar könyvtáros találkozók Érsekújváron; Kemlib, V. évf. 2015. 4. sz. 27-28. old.

Intézményünk idén is sikerrel pályázott a Kölcsey Alapítvány testvérkönyvtár pályázatán, amelynek kedvezményezettje részünkről ezúttal is az érsekújvári Anton Bernolák Könyvtár volt. Örömkre szolgált, hogy ezen a napon 62 db, összességében 188.287 Ft értékű magyar nyelvű olvasmányt adhattunk át az érsekújvári könyvtár munkatársainak. Köszönettel fogadtuk a két szlovák könyvtár szlovák nyelvű könyvajándékát, amelyet városunk olvasói hasznosíthatnak majd.

Egyúttal megragadtuk az alkalmat, és a megjelentek számára bemutattuk a JAMK-ban folyó szakmai munkát négy aspektusból. Elsőként *dr. Horváth Géza* helytörténész felvázolta Tatabánya múltját, és kitért turisztikai nevezetességeire képes prezentációjában. *Nász János* könyvtáros az intézményben folyó sokoldalú környezeti nevelés különböző formáiról és eredményeiről beszélt. Mindannyian büszkék vagyunk arra, hogy öko-tevékenységünk nyomán egyre több meghívást kap intézményünk különféle környezettudatos rendezvényekre, és kollégáink is egyre több felkérést kapnak előadás tartására.

Mikolasek Zsófia és Mgr. Kecskés Ildikó. Fotó: Nagy Ádám

Mikolasek Zsófia osztályvezető a kistelepülések könyvtári ellátásának főbb vonatkozásairól szolt, majd képekkel illusztrálta, milyen sokszínű rendezvények zajlottak idén a KSZR-hez tartozó 59 településen. Végezetül *Szerencsi Edina* következett, aki felidézte a gyermekkönyvtár közelmúltbeli sikeres pályazatait, és évről-évre visszatérő programsorozatait. Mondanivalóját képes beszámolóval tette szemléletesebbé rendezvényeiről.

**Nász János előadását Mária Feldinszká tolmácsolta.
Fotó: Nagy Ádám**

Az előadások után ebédelni mentek vendégeink, majd kettévált a társaság. A vezetők összegyűltek egy szakmai tanácskozásra, amely talán a nap legfontosabb eseménye volt. A megbeszélésen egyeztetés folyt egy közeljövőben beadandó pályázatról, amely a Visegrádi Négyek országainak négy könyvtára együttműködésével valósulna meg. A többi vendég ezalatt kirándulást tett a Turul- emlékműhöz, majd elsétáltak a Szelim-barlangba. Egy rövid gyalogos városnézésre is sor került ebéd előtt és után, valamint autóbusszal a Kő-hegyre menet.

A rendezvény a visszajelzések alapján jól sikerült, szeptember 29-én volt folytatása Nyitrán. A nap eseményeit gondos munkával *Kissné Anda Klára* és *Nagy Ádám* szervezte és készítette elő.

Nagy tetszést aratott a helyi szlovák nemzetiségi tanintézmény, a Bánhidai Jókai Mór Általános Iskola diákjainak produkciója. Fotó: Nagy Ádám.

Viasz – Verspályázatunk egyik díjazott alkotása

KISSNÉ ANDA KLÁRA

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár 2016. április 11-én Turainé John Katalin alpolgármester fővédnökségével hirdette meg amatőr versíró pályázatát. Tematikai megkötés nélkül, két életkor szerinti kategóriában nevezhettek a szárnybontogató poéták és azok, akik bármilyen indíttatásból megmutatni kívánták tehetségüket.

Mindösszesen hetven pályázótól 183 vers érkezett be. Téri Sándor színművész elnökletével Szilvási Csaba költő, Bárdos Virág pedagógus, Mikolasek Zsófia osztályvezető könyvtáros értékelte a változatos témájú, stílusú és hosszúságú verseket. A június 6-ai díjátadón ünnepelt 19 év feletti kategóriagyőztes, Taizs Gergő versét a Kemlib június-júliusi számában közöltük. Ezúttal a fiatalabbak első helyezettjének, Horváth Szonjának a költeményét adjuk közre.

A képen Turainé John Katalin, Horváth Szonja és Téri Sándor látható.

Fotó: Nagy Ádám

HORVÁTH SZONJA

Viasz

*Festményről lefolyó viasztól várod a vigaszt
Macskán a grimaszt fel nem fedezed
Elém állsz, kinyújtod a kezed,
De én nem fogom meg viaszos tenyered
Gondolataidat tükrözi a szemed végtelen
óceánja
Az irigy orvos kioperálja a még dobbanó
szívet*

*A galéria üres
Megtelt semmivel
Csak egy-két füves
Meg a buta gazdag
Kinek mindegy mit
Csak venni kell*

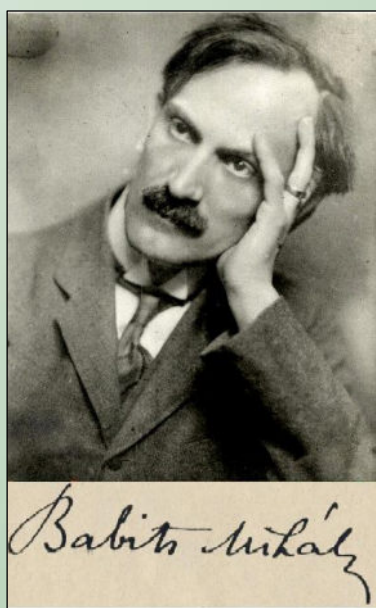
*Kész a festmény
A viasz kemény
Könnyes a szemem
Mi vagyunk rajt ketten
Én hátat fordítok
Némán ordítok
Ő vállamra teszi kezét
Könnyeitől nem látom a szemét
Tükröből látni igazán
Mi lett belőlünk
A festmény kemény viaszán.*

A Babits Mihály emlékévkapcsán az íróra emlékeztek a városi könyvtárban

CSOMBOR ERZSÉBET

A nyári szünet után Dr. Osvai László: **Babits Mihály betegségei és esztergomi gyógyítói** című előadásával kezdődött a Helischer József Városi Könyvtár második félévi rendezvénysorozata. Az előadás a Babits-év programjához kapcsolódott, a közönség soraiban jelen voltak a Babits bizottság tagjai is.

A kép forrása:

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=39490486>

Az előadó három állítás bizonyítására építette fel a mondandóját. Az első állítás, hogy Babits nagy fájdalmai ellenére betegsége alatt is írt; a második, hogy az esztergomi előhegyi ház jelentős szerepet játszott a költő életében, ébren tartotta a gyógyulás reményét; a harmadik állítás pedig, hogy az esztergomi orvosok és nővérek a budapestihez hasonló színvonalon tudtak gyógyítani.

Babits Mihály betegségei idején összesen nyolc kórházban fordult meg, többek között a Park Szanatóriumban, a János Szanatóriumban, az 1. számú Belgyógyászati Klinikán és a Kolos Kórházban. Az orvos előadó - szakmájához híven, - először a költő családjának betegségtörténetét mutatta be. A Mihály név öröklődött az apai ágon, amelynek története a 17. századig követhető vissza. A költő apja szintén Mihály, 1882-ben vette feleségül Kelemen Aurórárt. Négy gyerekük született, az egyik kislány azonban hamar meghalt, a három életben maradt gyermek Mihály, Angyalka és István. A család férfiágán több daganatos betegség fordult elő, anyai ágon viszont érzelmi labilitásról szólnak a források.

Babits Mihály gyerekkorában diftérián, kanyarón és mellhártyagyulladásra esett át. Visszahúzódo, csenevész kisgyerekként mutatják be, barátai nem voltak. Katonának testi adottságai miatt nem vitték el. Ez az alkat emésztőrendszeri betegségekre hajlamosít – mondta Osvai doktor. A költő családi orvosa 1920-tól Kaposy Ferenc volt.

Dr. Osvai Lászlóról Nyári Andrea készítette a fotót.

A Babits házaspár az 1923-as dömösi nyaralás alkalmával látogatott Esztergomba, és ekkor szerettek bele az előhegyi házba. A vásárlásra azonban csak akkor kerülhetett sor, amikor a Dömösön írt **Kártyavár** című könyv honoráriumát az ismerősük, Nagy Zoltán (jogász, elfeledett költő) megforgatta, és a hozamokkal együtt a pénz elegendő volt a vételárra. A költőt először 1922-ben emésztőrendszeri bántalmakkal kezelték. 1924-ben a belklinikára került izületi fájdalmakkal. Liebermann Tódor gégeész tanár a vizsgálat után a gennyes mandula kivételét javasolta, amire azonban nem került sor. A reumás láz, hamarosan komoly kardiális szövödményhez vezetett, így a kor kiváló kardiológusa, Schill Imre lett a kezelő orvosa, majd Förster Gyulához került, aki a János Szanatórium főorvosa volt. 1935-ben egy rádiófelvétel kapcsán a hangmérnök fedezte fel, hogy a költő nehezen lélegzik. Ismét Schill Imre vizsgálta meg, aki asztmaként diagnosztizálta a betegséget. Miután a panaszok megmaradtak, több kórházban is neves orvosok vizsgálták meg, de csak 1937 tavaszán, amikor Schill elvitte Winternitz Arnoldhoz és Lénárt Zoltánhoz, a kiváló gégeészhez, fedezték fel a sejtburjánzást. Azonnali műtétet javasolt minden orvosa, Korányi Sándor is. Rudolf Nissen sebész operálta 1938-ban, aki Isztambulban dolgozott, miután Németországból kimenekítették. Másfél órás műtét, utána sugárterápia következett, és rádiumkezelést is kapott. Utóbbi írja le **Gondolatok az Ólomgömb alatt** című írásában. A műtét és a kezelések után panaszai megszűntek, 1939-ben Esztergomban a strandon is többször megfordult. Az előhegyi villában általában jobban érezte magát, így a betegségek után igyekezett Esztergomba. 1940 elején a nyelési nehézségek kiújultak, de hamarosan jobban érezte magát, és elment San Remóba, ahol átvette a díjat Dante fordításáért. Még beszédet is mondott. Utána Svájcba mentek a feleségével, ahol rosszul lett. Hazatértük után az állapota rosszabbodott, enni sem tudott. Bár nagy fájdalmai voltak, műtötték, a gyomrot kivezték a hasfalra, tovább dolgozott, fordított. 1941

áprilisában saját kívánságára a János Szanatóriumból Esztergomba hozták, de csak a kórházig jutottak. Három napot feküdt itt, majd felvitték a villába. A városi tiszt főorvos, Berényi Zsigmond lett az orvosa, Kiss Ernő cserélte a kanült, aki orr-fül-gégész volt, ő vette ki Ildikó manduláit is. Rajner János kórházi főorvos szintén kezelte. Antalóczy Sándor és Fülöp József kezdő orvos gyakornokok szintén mellette voltak. Esztergomban Erna, Centola, Fidelisz, Walfrida nővérek ápolták. *(Egyikük volt, akinek emlékére Osvai doktor úr javaslatára pár évvel ezelőtt a városi önkormányzat az egészségügyi dolgozók kitüntetésére díjat alapított: Szabó Erna-díj.)*

Beszélgető füzetéből kiderül, hogy a beteg kora legjobb gyógyszereit kapta, és az abban az időben legkorszerűbb kezeléseket részesült. 1941. augusztus 3-án újra felvitték Pestre, augusztus 4-én halt meg a Siesta szanatóriumban. Török Sophie és Illyés Gyula is mellette volt. A Fiumei úti temetőben alussza örök álmát. A sírkő Ferenczy Béni alkotása.

A városi könyvtár gazdag Babits gyűjteményéből kiállítás készült, amelyet szeptember 23-ig tekinthettek meg a könyvtár látogatói. Fotó: Nyári Andrea

Babits szövettani leleteit kiselejtezték az ötvenes években, ám Gyenes György, aki írt a költő betegségről, Svédországból másolatokat kért és kapott. Ezek alapján a mai diagnosztika nyálmirigy rákot állapított meg. Sajnos mindkét betegség mérsékelten sugár érzékeny. A vetített képes, kitűnő előadás írott változata megjelent a Kolos füzetekben, amelyet az érdeklődők az előadás után térítésmentesen vehettek át.

Köztünk élnek sorozat - dr. Pátkai Istvánnal

CSOMBOR ERZSÉBET

A Helischer József Városi Könyvtár Köztünk élnek című sorozatában 2016. szeptember 12-én újabb orvos-vendéget köszöntött Várady Eszter igazgatónő dr. Pátkai István pszichiáter személyében. A beszélgetést Sinkó Gyula moderálta.

A Várpalota melletti Ősiből származó orvos a Semmelweis Orvostudományi Egyetem után az egyetem Pszichiátriai Klinikáján dolgozott 6 éven keresztül. 1971-ben nősült. Feleségével, Baghy Gizellával együtt jöttek Esztergomba. Felesége a szemészeti, ő pedig a pszichiátriai osztályon helyezkedett el. Barátja és teniszpartnere volt Szontágh Csaba (később a kórház igazgatója), akivel 1974-ben megpályáztak egy ugandai állást a Kampalai Makerere Egyetemen, és a két család 4 évre kiköltözött Ugandába. Pátkai főorvos úr szeretettel és tisztelettel beszélt egykori kollégájáról. Nagy elismeréssel emlékezett Szállási Árpádra is.

Kovátsné Várady Eszter bemutatja dr. Pátkai Istvánt a megjelent vendégeknek. Fotó: Steindl Nóra

Afrikába többször visszatértek. Elmesélte, hogy Észak-Nigériában feleségének köszönhetően sikerült a pszichiátriai kezelést megszervezni. A szemészorvosra nagy igény mutatkozott a kórház vezetése részéről, míg a pszichés betegek gyógyítása nem váltott ki különösebb érdeklődést, ám így ő is szabad utat kapott.

A lelki betegek ellátása változóban van. A központi ellátás kiegészül otthoni ápolással, azaz egyre inkább teret hódít a decentralizált ápolás. A volt gyarmati világban is meghonosodott a család bevonása a gyógyításba, aminek bevezetésén Pátkai doktor úr is sokat fáradozott pl. Észak-Nigériában.

dr. Pátkai István. Fotó: Steindl Nóra

A gyógyításban rendkívüli jelentősége van az empátiának. Erre példa egy „királyfis” történet, amit Észak-Szumátrán mesélt a tanítványainak. Történt egy helyen, hogy a királyfi beteg lett. Asztal alá bújt, meztelenre vetkőzött, és kakasnak képzelte magát. Senki sem tudott rajta segíteni, mígnem egy orvos (a példában tanítványainak egyike), vállalta a gyógyítást. Maga is bebújt a beteg mellé, és hasonló módon viselkedett, mint ő, hasonló identitást mutatott, mint a beteg. Miután jól összebarátkoztak, a gyógyító fokozatosan normális viselkedésre tért át, amit a betegek is – a kialakult baráti kötődésnek köszönhetően – átvett. Lassan-lassan a királyfi állapota is megváltozott, viselkedése normalizálódott, sőt végül megnősült és megszületett a várva várt utód is. A gyógyító elhagyta a palotát, de ha néha összeháldokoltak, halkan összekukorékolnak. A történet rámutat az empátia kultúrákon átívelő, egyetemes jelentőségére.

Kínába is meghívták, ahol szintén a közösségi alapú pszichiátriai ellátásról tartott előadást.

Sokszor katasztrófák után utaztak a helyszínre segíteni. Krízishelyzetben az emberek reménytelen állapotba kerülnek, a hitük is

meginog. Lázadoznak a sorsuk ellen, de eszköztelemné, magányossá válnak. Ilyen viszonyok között kell a segítő tevékenységet kifejteni, a helyreállító lépéseket kidolgozni az egyén, a család, a közösség számára. Első lépés a fórum megszervezése, ahol megbeszélik a teendőket, meghatározzák a prioritásokat pl. segítő foglalkozás, iskolák látogatása, higiénia, lakhatás stb. A szektorok mindegyikében fontos a pszichoszociális, szociokulturális tényező, amelyre útjai során mindig felhívta a figyelmet.

A harmadik pillér a koordináció. 2014-ben Sierra Leonében az ebola járvány idején koordinálta a járvány elleni harcot. A járvány megfékezése érdekében a helyi szokásokon kellett változtatni. Ilyen volt pl. a halottak lemosása, amivel terjedt a betegség. Maguk is életveszélyes helyzetben voltak, de a kegyelem és az öröm mindig nagyobb a félelemnél. Persze előfordultak nehéz helyzetek pl. egy pszichiátriai beteg hazaszállításánál, Afrikában pedig ők is elkapták a maláriát.

Nagyon sok helyen jártak – Fülöp-szigetek, Bangkok, Indonézia, Szingapúr, Tibet, India – az utazási vágy talán a családból öröklődött, hiszen a nagypapák azért, hogy eltartsák a családjukat, sok helyen megfordultak.

Két fiuk van, akik Ugandában jártak óvodába, Nigériában amerikai, kanadai iskolába. Kiválóan megtanultak angolul, amivel itthon továbbtanultak. Nyolc unokának örülhetnek.

Fotó: Steindl Nóra

Búcsúzóul elmondott egy történetet: Sétál a tengerparton, jól esik a séta, de már várja a

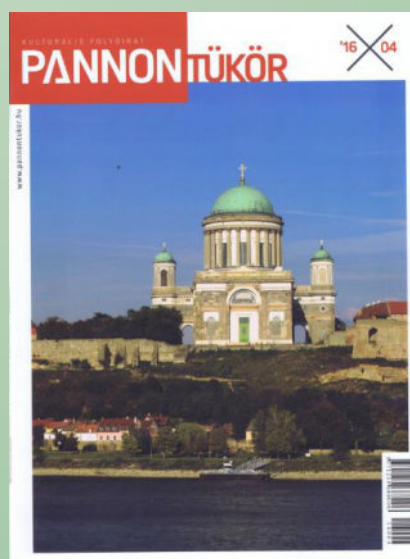
vitórlás. Felszáll, indul a hajó, és lassan már csak egy csík látszik belőle, majd az is eltűnik. Azok, akik kikísérték, hazaindulnak, de azt mondják, hogy ha nem is látjuk, velünk marad. Bye-bye-t mondtunk neki, de ahová megérkezik, azt mondják Isten hozott és szívesen fogadják.

Pannon Tükör – Folyóirat-bemutató a városi könyvtárban

CSOMBOR ERZSÉBET

Az 1995-ben indult **Pannon Tükör** című kulturális folyóirat legújabb számának bemutatójára érkeztek a vendégek 2016. szeptember 19-én a **Helischer József Városi Könyvtárba**.

A Zalaegerszegen kiadott lapot az idén áprilisban kinevezett főszerkesztő, *Kaj Ádám*, *Szemes Péter* szerkesztőségi tag és az egyik rovatvezető, a kiváló költő, *Vörös István* mutatta be.

Miért érdekes a messzi Délvidékről származó folyóirat Esztergomban? Egyrészt személyes kötődés indokolja, hiszen Kaj Ádám ferences diák volt, többek között a moderátor Bánhidly Vajk tanította. Másrészt a megújult koncepció szerint amellet, hogy a Pannon Tükör a zalai, muravidéki alkotók irodalmi, szellemi műhelye, országos viszonylatban is nyitni akarnak – mondta a főszerkesztő. Kaj Ádám rendezésében a Babits-ház kertjében bemutatott **Jónás könyve** című előadással bekapcsolódtak a **Babits-év** esztergomi programsorozatba, és a lap első

blokkja, az esztergomi összeállítás is Babitshoz kapcsolódik. *Prantner Ivett*, *G.Tóth Franciska* írásai, a **Babits nyomában** című utazáson - ami Babits esztergomi szobrától budapesti sírjáig vezetett, - elmondott emlékbeszédek szövegei mellett, a már említett előadás ismertetése, kritikája olvasható. Az interjú ezúttal a kiváló esztergomi magyar tanárral, *Pásztó András*sall készült, aki dramaturgként és a diákszínházszás rendezőjeként is alkot. A blokkot *Elmer István* írása zárja.

A szerkesztőség tagjaival Bánhidv Vajk beszélgetett.

Fotó: Marcali Marianna

Vörös István az új rovatokat ismertette. **Egy mondat** címmel indult izgalmas kísérlet, amelyben egy-egy felkért szerző egy hónapon keresztül minden nap ír egy mondatot. Ebben a számban *Kun Árpád* író júniusi mondatai olvashatók. *Méhes Károly* író az augusztust kapta. A rovatnak nagy sikere van, neves költők, írók vállalták a felkérést, például *Szijj Ferenc* költő. 2017 áprilisig minden hónap elkelt. A magyar irodalom népszerűsítését, egy-egy szerző munkásságának újragondolását szolgálja az **Eltűnt vers nyomában** című, új rovat. Az esztergomi számban *Walther von der Vogelweide* verseit *Márton László* új fordításában közlik. A következő, szegedi számban Juhász Gyula verseit jelentetik meg, aki a **Nyugat** kis mesterei közé van besorolva, pedig a nagyok közé tartozik – mondta Vörös István. Ebben a blokkban közlik *Krippel Gréta* fiatal költő verseit, aki közkívánatra felolvasta az egyiket.

A harmadik irány a Muravidék és a környező országok irodalmi kapcsolatainak ápolása. A magyar szónak kiemelt jelentősége van a Muravidéken, csak 2000-3000 ember beszél magyarul az elcsatolt 20-26 településen. A helyieknek azonban továbbra is komoly igénye van a magyar nyelvű irodalomra, sajtóra. A kortárs *Bence Lajos* muravidéki költő 60 éves lett idén. A Pannon Tükör szerkesztésében a mai napig dolgozó költőt, írók külön összeállításban köszönti a szerkesztőség. A fiatal, tehetséges *Pál Péter* hozzá írt verse szintén szerepel a blokkban. *Bence Lajos* prózai írásai pl. **Írott szóval a megmaradásért** című kötete a magyarság, a magyar nyelv megmaradásáért vívott küzdelem fontos állomásai.

Az új szerkesztőség tervei között szerepel a már létező maribori, grazi kapcsolatok bővítése, és a folyóirat közép-európai lappá fejlesztése is. A beszélgetésben szó esett a nyomtatott és az online formátumok létjogosultságáról. A szerkesztők határozott véleménye szerint súlya van annak, ha valakinek az írása a nyomtatott változatban jelenik meg. De van online változata is a lapnak. Itt az összes megjelent szám pdf formátumban elérhető. Most dolgozik a szerkesztő, *Tóth Imre* az arculat megújításán. Állandóan frissülő, videókat is tartalmazó honlapjuk hamarosan indul. Itt természetesen a kommentelés biztosított lesz, és a fiatal tehetségek is több lehetőséget kapnak. Persze a nyomtatott lapban szintén megjelenhetnek a színvonalas írásaik. *Szemes Péter* elmondta, hogy olyan versek közlésére is lehetőség nyílik 18 karikás jelzés alatt, amelyek ugyan a szexről szólnak, de nem ízléstelenek, nem sértőek, és van irodalmi értékük.

Az írás mellett elindították a **Pannon Pódium** című kétnapos minifesztivál-sorozatot, ahol bemutatkozási lehetőséget kap a kortárs irodalom, kortárs színház. A megjelenésében és tartalmában igen színvonalas kulturális folyóiratot minden érdeklődő figyelmébe ajánljuk.

Sok sikert, Pannon Tükör!

Könyves Szerda Nádasdy Borbálával

MAKUYEK NÓRA

2016. szeptember 14-én *Nádasdy Borbála* volt a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár vendége. Az immár Magyarországon élő írónő előadásával nagy örömet szerzett hallgatóinak, akik élőben is megtapasztalhatták élvezetes stílusát, mesélő kedvét.

Nádasdy Borbála és Makuyek Nóra.

Fotó: Dományi Zsuzsanna

Tizenhét évesen – 1956-ban – hagyta el az országot, hogy olyan hivatást gyakoroljon, melyre a magyarországi körülmények között nem volt lehetősége. Családját a második világháború után meghurcolták, édesapját malenkij-robotra vitték. Az írónő ugyan új életet tudott kezdeni – először Ausztriában, majd Franciaországban –, a honvágy mindig erősen élt benne. Színésznőként, balett-tanárként, bolti eladóként dolgozott, de egy franciaországi vidéki kommuna háziasszonyaként is megállta helyét. Magyarországra a rendszerváltás után tért vissza, néhány éve pedig

véglegesen letelepedett itthon, és író-olvasó találkozóival járja az országot.

Nádasdy Borbála könyveiből egy fordulatos életet és egy sokoldalú asszonyt ismerhetünk meg. Mindenről tud érdekesen írni, a magyarországi gyermekkoráról, a bécsi és párizsi évekről, családi életéről, a hazához fűződő viszonyáról és az ételek szeretetéről. Az érdeklődők megtalálhatják műveit a tatai könyvtárban.

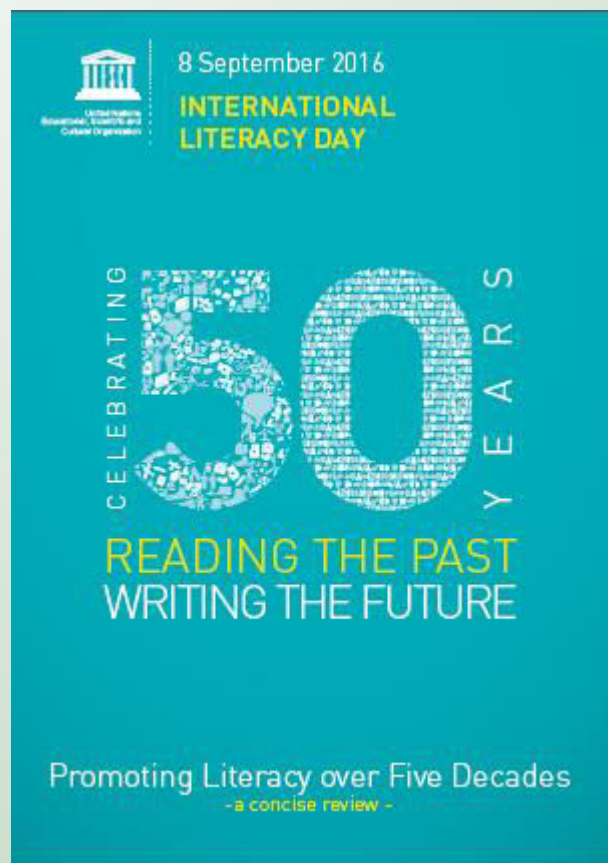
Az olvasás világnapja a tatai könyvtárban

DOMÁNYI ZSUZSANNA

Az UNESCO, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete 1965-ben jelölte ki szeptember 8-át az olvasás világnapjává. Céljuk, hogy az emberek figyelmét felhívják az írás-olvasás készségének fontosságára, és arra, hogy az írni és olvasni tudás alapvető emberi jog, a tanulás alapköve. 1966 óta minden évben világszerte ünneplik ezt a napot. Így tett 2016-ban a tatai városi könyvtár is.

Már jó előre készítettek a könyvtárosok egy kézzel rajzolt plakátot, melyet **Világolvasónak** neveztek el. A felnőtt könyvtárin egy hatalmas fán nyitott, üres könyveket, és lámpásokat helyeztek

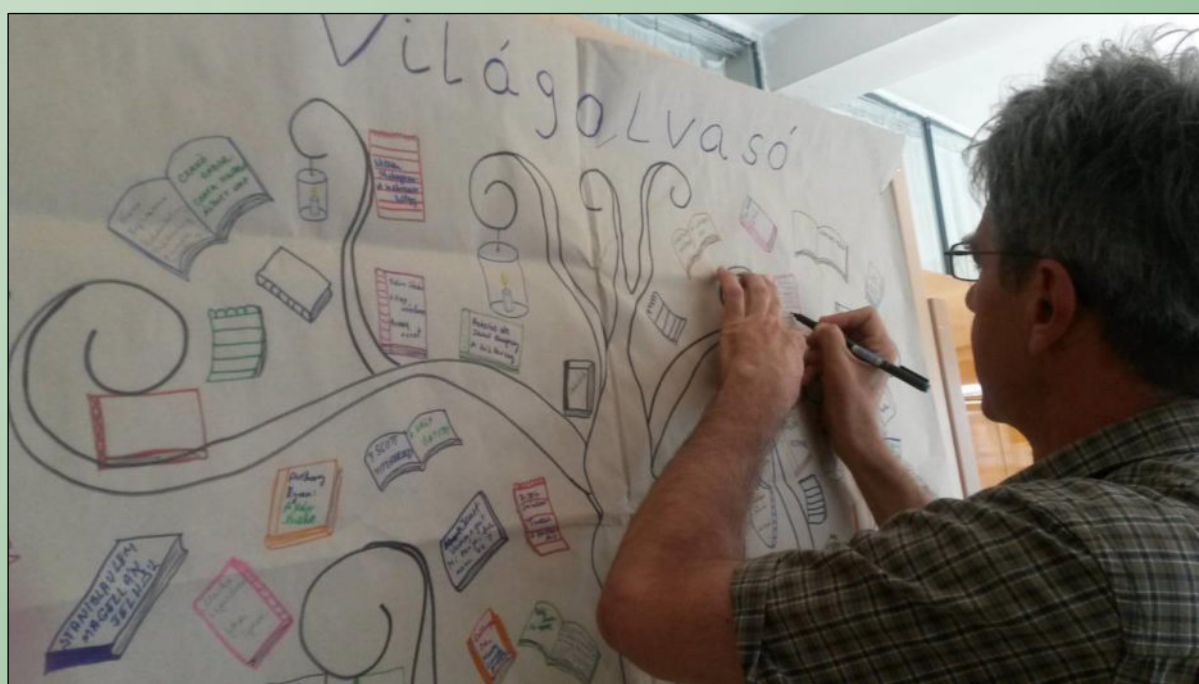
el, hogy abba a látogatók feljegyezhesék szeretett olvasmányukat. A gyermekkönyvtárban vidám mezei virágok szirmai, barikák, és őszi levelek álltak készen arra, hogy a kis olvasók beleírják kedvenc könyvük szerzőjét, címét és saját nevüket.

A kezdeményezést lelkesen fogadták kicsik és nagyok egyaránt. Több mint hetvenen osztották meg a többi olvasóval a szívüknek kedves könyv adatait. Néhányan még idéztek is a műből. Felnőtt olvasóink klasszikusok, (*Alexander Dumas, Mihail Bulgakov, Dosztojevszkij, Csehov*), költők, (*Petőfi Sándor, Arany János*) és bestseller írók (*Ken Follett, Stephen King, George R. R. Martin*) műveit jegyezték fel a plakátra. A gyerekek nagy kedvencei a következők: *J. K. Rowling: Harry Potter, Geronimo Stilton, Leiner Laura* és *R. R. Russel* művei.

A könyvtárosok olvasással kapcsolatos tarka papírokra nyomtatott idézetekkel hálálták meg a közreműködést, így adva szellemi útavalót erre a jeles napra. A „játékban” részt vevőket nem kellett arról meggyőzni, hogy az olvasás nemcsak az ismeretek elsajátításához, a tanuláshoz szükséges, hanem kellemes időtöltés is: kikapcsolódás, amelynek során fejlődik az ember szókinccse, memóriája, kreativitása. Egyszerre hat a képzeletre és az érzelmekre is.

Reméljük, jövő ősszel hasonlóan színes, változatos plakátot lesz módunkban kiállítani, ugyanis az elkészült Világolvasó poszter mindenki számára megtekinthető a hónap végéig.

A Világolvasó plakát. Fotó: Dományi Zsuzsanna

Komárom-Esztergom Megye Kistérségeinek Könyvtári Ellátása
Elérhetőség: Tatabánya 2800 Fő tér 2. Tel.: 34/513-676

www.kemkszr.hu

kszr@jamk.hu

Megújult a naszályi könyvtár is

MIKOLASEK ZSÓFIA – TÓTH ANIKÓ

Szeptember 17-én nem csupán a falunapot ünnepelhatték a naszályiak, hiszen ekkor került átadásra az IKSZT-be átköltöző, teljesen új könyvtári szolgáltatóhely is. Mint mindig, ezt az átadót is nagy munka előzte meg: a JAMK Ellátási és Módszertani Osztályának munkatársai leselejtezték a könyvtár elavult állományrészeit, és a megmaradt könyveket a TextLib integrált könyvtári rendszerbe bevezették. Egy mondat ez csupán, de az egész nyarunkat kitöltötte.

Fotó: Tóth Anikó

Természetesen emellett akadt más tennivaló is: egyeztetni Naszály község polgármesterével, dr. Maszlavér Petrával, aki nagyon nyitottan és örömmel állt az új tervek elé. Megterveztük a berendezést, egyeztettünk az asztalossal, a hiányzó bútorokat, kiegészítőket beszereztük. Ennek eredményeképp a megújult könyvtár babzsákfotelekkel, könyvtárospulttal, székekkel, gyermekbútorokkal, szőnyeggel, számítógéppel gazdagodott. Megteremtettük a feltételét annak is, hogy a faluban amúgy rendkívül előnyös helyen lévő, és a lakosok által használt könyvtárban

KönyvtárMozis vetítések is lehessenek. Projektort, vetítővásznat szereztünk be, és regisztráltuk a települést a KönyvtárMozi szolgáltatásra. Naszály község könyvtára a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszernek köszönhetően az elmúlt években mintegy 4,5 millió forint értékben gazdagodott.

Fotó: Tóth Anikó

Miután minden eszköz és bútor megérkezett, nekiláthattunk az egyik legfárasztóbb, de mégis az egyik legnagyobb örömet nyújtó munkának: a könyvek polcokra való felhelyezésének, végül a könyvtár teljes berendezésének.

Czunyiné dr. Bertalan Judit, Popovics György, dr. Voit Pál és dr. Maszlavér Petra mondtak beszédet a könyvtáráratáson. Fotó: Szilassi Andrea

Szeptember 17-én, 10 órakor, a könyvtárátadón egy gombostűt sem lehetett volna leejteni az új könyvtárban. Sok-sok helyi lakos tisztelte meg munkánkat azzal, hogy részt vett az avatáson. Őszintén remélem, hogy mindannyian aktív használói lesznek az új könyvtári és közösségi térnek. Természetesen a köszöntők sem maradhattak el: *dr. Voit Pál*, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatója, *dr. Maszlavér Petra*, Naszály község polgármestere, *Popovics György*, a megyei közgyűlés elnöke és *Czunyiné dr. Bertalan Judit* osztotta meg gondolatait a 21. századi könyvtárakról.

Az eseményen egyúttal átadták *Kovács Zsigmond*nak a **Naszály Kultúrájáért díjat**. Zsiga bácsi a könyvtárak és levéltárak állandó vendége volt már gyermekkorától. Néprajzi és helytörténeti kutatások alkalmával kijegyzetelte a Naszályon 1713-tól vezetett református egyház anyakönyvi adatait, amelyekből jegyzőkönyvet készített. Felkutatta a második világháborúban meghalt naszályi katonák eddig rendelkezésre álló adatait. Ez a munka jelenleg is tart.

Kovács Zsigmond méltatását Tóth Anikó fogalmazta meg.
Fotó: Szilassi Andrea

A sportot nagyon szerette. Az 1960-as években sakkversenyekre és asztalitenisz versenyekre vitte el a naszályi versenyzőket. Kovács Zsiga bácsi összegyűjtötte a tömegszervezetek, civil szervezetek, sportolók emlékeit, történeteit. Anekdotákat, naszályi meséket írt. Eddigi kutatásai sok helyütt szolgáltak alapjául a különböző naszályi történeteknek, melyeket immár 2 éve jegyzünk le, és tervezzük könyv formájában való megjelentetését.

Jó egészséget kívánunk Zsiga bácsinak további munkájához!

Bemutató gyermekfoglalkozások a kistelepülési könyvtárosoknak

MIKOLASEK ZSÓFIA

Nagy izgalommal készült a Megyei Ellátási és Módszertani Osztály 2016. szeptember 26-ára, hiszen ekkor rendeztük meg az immár hagyományosnak mondható szakmai napunkat. Célunk mindig az, hogy olyan tudást adjunk át a kistelepülési könyvtárosoknak, amit a mindennapjainkban hasznosíthatnak. Így esett idén a választásunk arra, hogy bemutató foglalkozásokat prezentálunk. Nagy fába vágtuk a fejszénket, hiszen nem csupán a könyvtárosok jelenlétét kellett biztosítanunk, hanem a gyerekeket is, akik „szenvetű” alanyai voltak a bemutatóknak. Négy aktuális hívószó köré építettük fel a napot: **KönyvtárMozi, zöld könyvtár, helyismeret és papírszínház.**

2017. januárjától már 14 települést teszünk alkalmassá arra, hogy KönyvtárMozi lehessen. Így az első foglalkozás ebben a témakörben mutatta meg, hogyan lehet egy egyszerű, rövid film köré egy egész tanórás foglalkozást építeni. A résztvevő gyerekek megismerkedhettek Mosonyi Alízzal s könyveivel. Fejlesztettük nyelvi kompetenciáikat, fantáziájukat. Megnéztük az író meséiből készült **Boltosmesék** című animációs filmet is, amely remélhetőleg felébresztette a gyerekek érdeklődését Mosonyi Alíz más művei iránt is. A foglalkozást jómagam tartottam.

Mikolasek Zsófia a tatabányai Óvárosi Általános Iskola tanulóival. Fotó: Török Csaba

Egy fakeret az asztalon. Vajon mit rejt ez a varázslatos doboz? Rejtély. Egyik ajtó, másik ajtó, harmadik... Sorra kinyílnak, és feltáru előttünk egy keretbe foglalt varázslatos kép. Csoda. A kép lassan csúszik, miközben a mesélő hangját halljuk, majd egy újabb kép következik és egy újabb... Igen, a következő programpont a papírszínház bemutató volt. A *Csimota Kiadó* munkatársai jöttek el, és óvodásoknak mesélték el a **Circus Maximus** című mesét. a foglalkozás után (mely szintén nem szimpla felolvasás volt) a papírszínházról kérdezhettek a könyvtárosok.

Azért is volt fontos számunkra a papírszínház ilyesfajta bemutatkozása, mert minden települési könyvtár számára beszereztünk 2016. során 4 papírszínházi mesét a hozzá való kerettel együtt.

Simon Krisztina a Szivárvány Óvoda gyermekeinek bemutatott műsorát követően a könyvtárosok számára foglalta össze a papírszínház előnyeit. Fotó: Török Csaba

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár ma már nem képzelhető el az ökológia szemlélet megnyilvánulása, sugárzása nélkül. Az ország zászlóshajói vagyunk e tekintetben, és különös figyelmet fordítunk a gyerekekre. Hiszen ez a korosztály rendkívül érzékeny, ha a zöld gondolkodásról van szó. *Szerencsi Edina* gyermekkönyvtáros kolléganőm szépen felépített foglalkozásában játékosan hívta fel a gyerekek figyelmét a téma fontosságára. Ahogyan e játékról korábban már hírt adtunk, az elkészítésében *Török Csaba* és *Zantleitnerné Szebenyi Zsuzsanna* is segített, a feladatokat pedig Edina állította össze – többféle korosztályra kidolgozva. A tábla darabjait újrahasznosított papírra nyomtattuk, majd lamináltuk. A bábuk

műanyag flakonok felhasználásával készültek. A hitelesség érdekében megvásároltunk egy Glóbi plüss figurát is. Ez is fontos szerepet kapott a foglalkozás menetében.

Mentsük meg Glóbit! (a Földet) Társasjáték Szerencsi Edina vezetésével, a Sárberki Általános Iskola gyermekeinek a közreműködésével.

Fotó: Török Csaba

Végezetül helyismereti barangolásra hívtuk a Kodály Zoltán Általános Iskola nyolcadikos osztályosait. Miközben ők a Tatabányáról szóló feladatlapokat töltögették a helyszínen az Internet segítségével, (megjegyzem a vártnál jóval ügyesebben és gyorsabban), vendégeink megismerkedhettek a gyerekek által is használt adatbázisokkal: a www.hungaricana.hu rengeteg lehetőségével, www.tbmuzeum.hu , és a megyei könyvtár saját adatbázisaival.

**Munkában a csapatok.
Fotók: Török Csaba**

Közel 30 könyvtáros tisztelt meg minket a jelenlétével. Igazán jó hangulatú, kreatív és valóban hasznos napot tudhatunk megint magunk mögött.

Ízelítő bajnai kulturális programokból

ERDŐSNÉ CSÍK KATALIN

A könyvtár sokszínű szerepét kívántuk az idei évben is hangsúlyozni, amikor összeállításra került Bajnán immár második alkalommal az az éves eseménynaptár, amit a Községi Könyvtár az Önkormányzattal közösen készített. Adva volt a cél, hogy lehetőséget biztosítsunk községünk lakóinak és minden érdeklődőnek, hogy programjaink keretében minden korosztály megtalálhassa a számára értékkel bíró, tartalmas időtöltést.

Február 18-án vendégünk volt *dr. Zacher Gábor* főorvos, aki a mindennapi függőségekről tartott érdekfeszítő előadást. Teltházaz érdeklődés várta őt, akinek sajátos humora az előadást könnyeddé, a problémák komolyságát azonban kellőképp hangsúlyossá tette.

Márciusban *Johan Reichert* író könyvbemutatóval egybekötött előadásán vázolta fel Magyarország jövőképét demográfiai és kulturális szempontok alapján.

Áprilisban *dr. Major Balázs*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Régészeti Tanszékvezetője – aki 2016 őszétől külügyi dékánként is tevékenykedik – ismertette a valós szíriai helyzetet és annak hátterét. Nagy élmény volt számunkra Balázssal találkozni, hiszen családi gyökerei Bajnához kötik.

Dr. Major Balázs.

Fotó: Erdősné Csík Katalin

Szeptemberben *Mónus József*, többszörös világrekorder tradicionális távlövő íjász tartott bemutatót a Sándor Metternich Kastély udvarában, majd egy előadás keretében ismerhettük meg személyét, életútját.

Mónus József. Fotó: Erdősné Csík Katalin

Reményeink szerint a változatos előadások megmutatják a könyvtár közösségteremtő törekvését is, amelyet a könyvtár falain kívül is végez.

Teddy Maci Kórház, Bajna

ERDŐSNÉ CSÍK KATALIN

Szeptember végén a Semmelweis Egyetem Budapesti Orvostanhallgatók Egyesületének két tagja volt vendégünk Bajnán, az úgynevezett Teddy Maci Kórház program keretében.

A Bajnai Napközi Otthonos Óvodában két csoportra osztva, közel 60 gyermek várta izgatottan a leendő doktor néniket, hogy saját közegükben, testközelből élhessék át a velük való találkozást.

Ezt követően a Községi Könyvtár biztosított helyet és lehetőséget az iskola alsó tagozatos diákjainak, hogy a játékos foglalkozáson a meglévő tudásukat bővíthessék, és újakat

szerezhessenek. Az orvostanhallgatók a gyógyító tevékenység mellett szemléltették és ismertették az orvosi vizsgálatok menetét és eszközeit. Könyvtári „maci-műtét” is történt, ami alatt a gyerekek a testben rejtőző szervekkel és azok működésével is ismerkedhettek.

A könyvtári foglalkozás kiváló példát adott arra, hogy az olvasás népszerűsítése mellett a települési könyvtárak kinyithatják a világot a gyerekek részére számos ajtón keresztül, és megteremthetik azt a közeget, ahol a gyerekek érzik és tapasztalják, hogy a könyvtár világa izgalmas, színes és minden formában róluk szól.

A Teddy Maci Kórház programról részletesen olvashatnak itt:

<http://semmelweis.hu/boe/prevenzio/teddy/>

A fotókat Erdősné Csík Katalin készítette. Montázs: Szilassi Andrea

Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár
1784
Bibliotheca Metropolitanae Ecclesiae Colocensis

A Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár

KRISTÓFNÉ SZABÓ SZERAFINA

Jó szerencsém úgy hozta, hogy az ország több nagy egyházi gyűjteményében járhattam már, részint a szakmai utaknak, részint egyéni vagy csoportos kirándulásoknak köszönhetően. Így amikor kedves régi ismerősöm felhívott, hogy Kalocsára szervez kirándulást – első kérdésem természetesen az volt, hogy könyvtárba megyünk-e? Belefér! – mondta. Tudtam, hogy a csoport tagjai nagyrészt pedagógusok, illetve a művelődés, kultúra elkötelezett hívei. Már többször utaztunk együtt, ezért biztosak voltunk benne, hogy ez a programbővítés mindenkinek kedvére való lesz.

A főszékesegyház épülete Rimai Edit fotóján.

Így utaztunk el a szép alföldi városba, ahol némi városnézés, valamint a kötelező paprikamúzeum és paprikavásárlás után fogadtak bennünket a könyvtárban. Vezetőnk a könyvtár egyik kutatója, könyvtárosa volt. Ismertetőjéből mindjárt kiviláglott számunkra, hogy nagyon-nagyon büszke a könyvtárra. Nem titkolta azt

sem, hogy: öröm számára minden nap, amikor bemegy dolgozni, s a reggeli kávéja igazi zamatát az az összehasonlíthatatlan illat adja, ami csak a régi könyvek, a régi papír sajátja.

A könyvtár a világ legszebb 12 régi könyvtára között egy svéd kalendáriumban. A kép forrása:

<http://konyvtar.asztrik.hu/?q=konyvek/konyvtarunk-vilag-12-legszebb-regi-konyvtara-kozott-2004-ben>

Az érseki palota épületében, pompás barokk környezetben, faragott polcokon, szekrényekben őrzik a jelenleg mintegy 160 000 kötetes főszékesegyházi könyvtárat, mely a Kárpát-medence egyik legnagyobb egyházi könyvtára, és egyben Magyarorszáé is. A gyűjteményt a 18. században alapították, elődei a középkori káptalani- és érseki magánkönyvtárak voltak. Szent István korától kezdődően a 16. század elejéig feltehetően már 300-400 kötet kódexet és ősnymtatványt gyűjtöttek össze Kalocsán, melyeket elsősorban a főszékesegyházi iskola tanárai, diákjai és az egyházmegye papjai használtak. Az egymást követő érsekek szerencsére szent feladatuknak tekintették a könyvtár gyűjteményének gazdagítását. (Vajon ma is így gondolkodnak? Reménykedjünk, hogy belőlük is marad az utókornak valami hasonló.)

A 18. sz. egyik legkiemelkedőbb bibliofil érseke Patachich Ádám (1776-1784). Az érsek 7 825 kötetet hozott magával Nagyváradról Kalocsára, amikor elkészült az Érseki Palota keleti szárnyában az Anton Maulbertsch grisaille fatáblaképeivel díszített barokk teremkönyvtár, amely ma is régi fényében pompázik. Itt kezdődik a könyvtárlátogató ismerkedő útja. Ahogy belépünk a tágas, 23 m hosszú nyolcablakos terembe, a falak mentén s a terem belsejében három oszlopban sorakoznak a könyvek, egységes barna - aranyozott bőrkötésben. Gyönyörű és impozáns a látvány!

A barokk olvasóterem. A kép forrása:

<http://konyvtar.asztrik.hu/?q=konyvek/latogatas-barokk-olasoteremben>

Patachich Ádám utóda az érseki székben Kollonich László (1787-1817) volt, aki folytatta elődje könyvgyűjtő tevékenységét. Számos kötetet vásárolt a II. József által felosztatott szerzetesrendek könyvtáraiból, könyvbeszerzései gyakran a kultúrtörténeti értékek mentését célozták. 1791-től Katona István történetíró segítette az érseket könyvbeszerzéseiben. Az ő szakértelmének és könyvismeretének is köszönhető, hogy ekkoriban számos történelmi-, földrajzi-, valamint tudománytörténeti vonatkozású kötettel gyarapodott a gyűjtemény.

A 19. század elején a könyvtár állománya már meghaladta a 42 ezer kötetet. Sokan látogattak Kalocsára, hogy megtekinthessék a barokk olvasótermet és a könyvritkaságokat. Az 1813-tól vezetett vendégkönyv bejegyzései szerint például Czuczor Gergely, Rómer Flóris, Trefort

Ágoston, valamint Munkácsy Mihály és felesége is járt a könyvtárban.

A későbbiekben az állomány már többnyire csak érseki, kanonoki hagyatékokból bővült. A 19. sz. második felében – az iskolahálózat kiépülésének következtében – megnőtt az olvasók, kölcsönzők száma. A 19-20. század érsekei koruk irodalmi termékeivel gyarapították a könyvtárat. Közülük kiemelkedik Haynald Lajos bíboros érsek, kiváló tudós-botanikus és könyvgyűjtő. Császka György érsek történelmi, genealógiai, heraldikai könyveket gyűjtött, Várossy Gyula érsek történelem és irodalomkutató volt. Könyvhagyatéka e tárgykörből magyar, német, francia, angol nyelvű. Grösz József érsek hagyatékát modern lelkipásztori és szentírás-tudománnyal foglalkozó művek alkotják. A könyvtár a 20. században már helyhiánnyal küszködött; az érseki palota keleti szárnyának első és második emeletén szinte valamennyi helyiséget elfoglalta. 1945 után kedvezőtlen anyagi feltételek között működött. Fő szerzeményezési forrását továbbra is a papi hagyatékok jelentették. Az ideiglenes zárva tartás után (1951-1962) még hosszú ideig elmaradt a kutatók száma a 20. sz. első felének adataihoz képest.

Figyelek az ismertetőre, s mintha a régi könyvismeret és könyvtártörténet előadásokon lennék – hallgatom a régi szerzők neveit, a műveket, a nyomdákat, nyomdászokat, akiket még anno bebifláztunk. (Érdekes, hogy azóta is megvannak a fejekben!). Vezetőnk csak sorolja, sorolja a ritkaságokat. Elképesztő gazdagság, hihetetlen értékek, nem túlzás! A régi könyvek a teljes állományból mintegy 90.000 kötetet tesznek ki. Különösen értékes a több mint 800 kötetes kéziratgyűjtemény, amelyből 64 középkori kódex. A legrégebbi pergamenkódex 1040-ből származik; a legszebb művészi díszítésű egy 15 századi zsoltároskönyv. A könyvtár tulajdonában 514 ősnymtatvány van. Szinte valamennyi 15. századi nyomdászműhelyből került ki, pl. Anton Koberger nürnbergi, Nicolas Jenson velencei műhelyből. A 16. századból több mint 4 000, a

17. századból kb. 10 000 nyomtatványt őriz a könyvtár. Ezekből a kincsekből gyönyörű kiállítás látható a folyosókon. Közöttük van Luther biblája is. Régi könyvtári dokumentumokból is kapunk ízelítőt számlák, rendelő-levelek, katalógusok is láthatóak a tárlókban.

A könyvtár jelenleg nyilvános könyvtárként működő tudományos intézmény, amely a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye központi könyvtára. Bár kérdéseim lettek volna – főleg a jelen időszakra vonatkozóan – de tekintettel útítársaimra, akiket esetleg a dolognak ez a része már untatott volna, elbúcsúztunk a könyvtártól és

könyvtárosától. Az idő is elrepült, és a délutáni programnak is eljött a kezdési ideje.

Csak ajánlani tudom minden kedves kollégának, ha ideje és módja van, nézze meg ezt a páratlan gyönyörűséget, amit Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárnak hívnak! Az interneten részletes ismertetők vannak a gyűjteményről, a ritkaságokról fotókkal illusztrálva. Miközben ezt a kis írást készítettem, magam is belemerültem újra. A fellelhető források a modern kor kihívásainak is eleget tesznek. Több mű is szerepel digitalizálva a honlapon a kutatók és szakemberek számára, de aki csak gyönyörködni kíván, az is megtalálja a kedvére valót.

Légifotó az érseki palotáról és a főszékesegyházról.

Fotó készítője és a kép forrása: CC BY-SA 2.5,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=898466>

Újra megnyílt az ősi Karavijjin könyvtár¹

FINK NOÉMI – SZILASSI ANDREA

Szeptemberben röppent fel az a szenzációs hír, hogy több éves rekonstrukciót követően újra megnyílt Marokkó Fez városában a Khizanat al-Qarawiyyin, avagy a Karavijjin könyvtár. Uralkodói engedéllyel Fatima al-Fihri, egy tehetős kereskedő lánya alapította a kilencedik században, aki családjával Tunéziából települt át Fezbe.

A sokak által legrégebbinek tartott könyvtár a történelmi óvárosban található, és 27 más épülettel együtt nyitották most meg a látogatók számára. A helyreállítási munkálatok összköltsége 30 millió dollárt tett ki. A marokkói kulturális minisztérium 2012-ben bízta meg *Aziza Chaouni* marokkói-kanadai építésszt a helyreállítással.

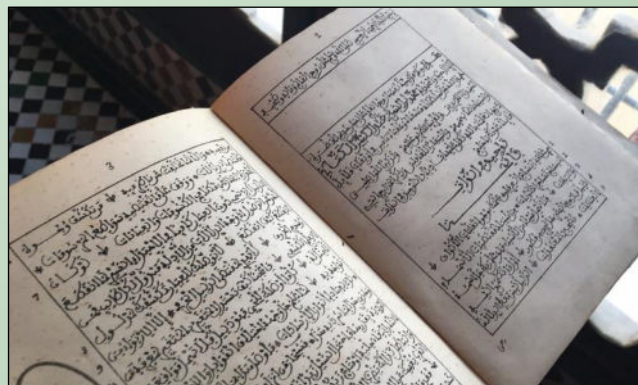

A könyvtár épülete. A kép forrása:

<http://www.thenational.scot/world/profile-khizanat-al-qarawiyyin-the-oldest-library-in-the-world-set-to-re-open-after-multimillion-pound-restoration.22581>

A gyűjtemény egyik legértékesebb darabja egy 9. századi Korán, amelyet kufikus írással írtak tevébörre. Régi könyvek dohos illata járja át az olvasótermet. A kéziratok törékenyek, porosnak

tűnnek, elkoptak az évek során. Némelyiket becsomagolták, nehogy szétessenek a kezünkben. Négy zárral lelakatolt ajtó mögött őrizték a legértékesebb köteteket, eredeti kéziratosokat. A négy kulcs négy embernél, a könyvtár más-más vezetőjénél volt, akiknek mind személyesen jelen kellett lenniük, ha ki akarták nyitni a termet.

A 4000 ritka kézirat egyike. Fotó: Kareem Shaheen. A kép

forrása: <https://www.theguardian.com/cities/2016/sep/19/books-world-oldest-library-fez-morocco>

A felújított könyvtár új csatornahálózattal büszkélkedhet, amely biztosítja a kézirattár páratlanítását. A kézirat-restauráló laboratórium a legrégebbi szövegek megőrzésére és digitalizálására szolgál. A modern eszközök gyűjteménye magába foglalja a digitális szkennereket, amelyek azonosítják a miniatűr lyukakat a régi papírtekercseken, és egy olyan gépet is, amely folyadékkal kezeli, nedvesíti a kéziratosokat – így óvva azokat a repedéstől. Egy szigorúan szabályozott hőmérsékletű és páratartalmú biztonságos terem ad otthont a legősibb munkáknak.

"Az itt dolgozó emberek féltő gonddal őrzik a könyveket," mondja az egyik gondnok. "Minket bántottok, de a könyveket nem."

Egy vasajtó a folyosó mentén valaha összekötötte a könyvtárat és a szomszédos Karavijjin mecsetet – a tudás és a kulturális élet két központját.

¹ E cikk főként Kareem Shaheen riportja alapján készült, amely a The Guardian-ben, 2016. szeptember 19-én jelent meg. <https://www.theguardian.com/cities/2016/sep/19/books-world-oldest-library-fez-morocco>

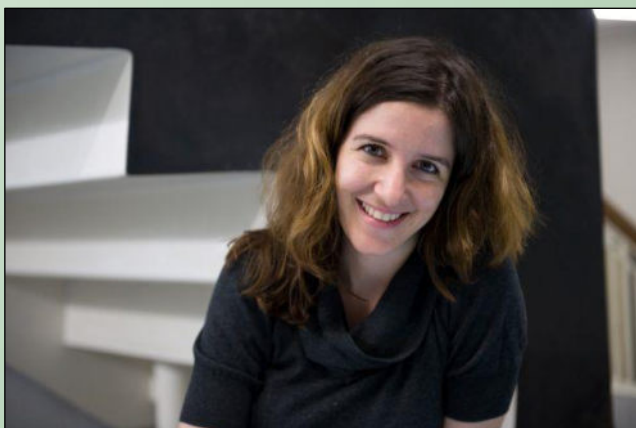

Díszes csempék a Karavijjinban. Fotó: David Levene.

Forrás: <https://www.theguardian.com/cities/2016/sep/19/books-world-oldest-library-fez-morocco>

"Olyan volt, mintha sebeket gyógyítanánk", mondta Aziza Chaouni helyi lakos, és egyben a könyvtár helyreállításaért felelős építész. Csillogó szemmel tekint be a négy zárral lelakatolt kovácsoltvas ajtón az épület gondnoka. Odakint a marokkói nap fénye megvilágítja a csodálatosan szép Al-Karavijjin díszes csempéit.

„A könyvtár beleillik ebbe a látképbe” - Aziza Chaouni visszaidézi dédapja emlékét, aki a 19. században öszvérháton utazott ide, hogy a Karavijjin egyetemen tanulhasson. "Ez volt az egyik otthona," - mondja. "Varázslatos aurája van."

Aziza Chaouni építész. A kép forrása:

<http://www.thenational.scot/world/profile-khizanat-al-garawiyin-the-oldest-library-in-the-world-set-to-re-open-after-multimillion-pound-restoration.22581>

Chaouni gyakran meglátogatta nagybátyját a műhelyében, ami csak egy kőhajításra volt a könyvtártól, és mindig eltűnődött a hatalmas, zárt ajtó mellett elhaladva, hogy vajon mit

rejthet. Amikor felkérték a helyreállítási munkálatokra, többet akart, mint csupán törött cserepeket rögzíteni. Elmondása szerint arra törekedett, hogy megőrizze a tradicionális építészeti elemeket, s úgy modernizálja a könyvtárat, hogy az épület hű maradjon évezredek múltjához.

Chaouni koncepciója az volt, hogy a könyvtárat nem a múlt relikviájaként, hanem a városszövet élő részeként kell kezelni. Fez óvárosa rendelkezik a legnagyobb gyalogos úthálózattal. A legtöbb történelmi épület is itt található. Chaouni szerint példaként szolgálhat, mint élő település, és nem pusztán egy város a turisták számára.

A kép forrása:

<http://www.thenational.scot/world/profile-khizanat-al-garawiyin-the-oldest-library-in-the-world-set-to-re-open-after-multimillion-pound-restoration.22581>

Az ősi arab világ öröksége veszélyben van. A 13. században mongol támadásnak esett áldozatul a Bölcsesség Háza Bagdadban, a muszlim kulturális és tudományos élet szimbóluma. Napjainkban másféle fenyegetettség éri az örökséget. Az Iszlám Állam terroristái lerombolták a moszuli könyvtárat, ősi kéziratokat égettek el, miután elfoglalták Irak második legnagyobb városát. Műemlékeket, tárgyi leleteket pusztítottak el, bulldózereiknek nem tudtak ellenállni az iraki és szír templomok sem. A könyvtár helyreállítása ezért sokkal több annál, mint régi szövegek megőrzése. Fénysugarat jelent egy önfeláldozó, zaklatott vidék számára.

Mesterségem címere –új rendezvénsorozat a gyermekkönyvtárban

ERŐSNÉ SULLER ILDIKÓ

Némi amerikai mintára, ám hamisítatlan magyar szükséglettel indította útjára új, népszerű szakmákról szóló rendezvénsorozatát a József Attila Megyei Könyvtár gyermekrészlege. Az alapötletnek két „Mesesarok” előadás adta a lendületet, miután a „tűzoltós” és a „rendőrös” előadásnak meglepően nagy sikere volt. *Dr. Forrai Zsolt* rendőr ezredes elmondta, megyénkben is sok-sok rendőrré lenne szükség. Úgy gondolja, hogy minél több Komárom-Esztergom megyei általános iskolás tanul tovább valamely rendőr szakközépiskolában, annál több egyenruhás marad helyi állományban.

Úgy gondoltuk tehát, a feladat adott: minél több szakma, és azok majdani művelőinek biztosítani a lehetőséget az egymásra találására. Természetesen, a már nagy sikerrel bemutatkozott mesterség képviselői voltak az elsők, akiket megkerestünk.

Káli Sándor tűzoltó alezredes és *Dr. Forrai Zsolt* rendőr ezredes azonnal igent mondott felkérésünkre. Az „egyenruhás” foglalkozásokon kívül ízelítőt kaphatnak vendégeink a pék, az orvos, a vadász, a postás és a mentős munkájából. A megkeresett szakemberek mindannyian mesterségük elhivatott képviselői; nagy örömünkre szívesen vállalták a fellépést. A pékek munkáját *Kovács Péter*, az orvosét *Plaveczi János*, a vadászét *Simon Péter* ismerteti majd meg a hallgatósággal. A postások tevékenységébe a

Magyar Posta „Meseposta” szolgáltatásán keresztül pillanthatnak bele látogatóink. (A mentős szervezés alatt.)

A célközönség egyetlen foglalkozás kivételével a felső tagozatos korosztály, akiknél úgy gondoljuk, nagyon fontos lehet ez a sorozat a pályaválasztás szempontjából. A „Meseposta” foglalkozásra alsó tagozatosokat várunk majd. Természetesen pozitív hozadéka lenne a dolognak, ha a mai tinédzserek példaképet is választhatnának. Akár az előadó személyisége, akár a tevékenysége követendő példa lehetne számukra. Bizonyára a fellépő szakemberek is megküzdöttek céljaik elérésével, ezáltal élő bizonyítékai lehetnek annak, hogy erőfeszítés nélkül nincs győzelem, a befektetett munka azonban minden esetben megtérül!

A 2016-17-es tanévre szervezett előadássorozat 2016. szeptember 19-én indult, ekkor *Káli Sándor* tűzoltó alezredes fogadta vendégeinket.

Káli Sándor tűzoltó felszerelésben.
Fotó: Erősné Suller Ildikó

FŐOLDAL

A MÚZEUM

GYŰJTEMÉNYEK

SKANZEN

MÚZEUMPEDAGÓGIA

GALÉRIA

Múltunk nyomában – egy elfeledett közösségről

DR. HORVÁTH GÉZA

Két fontos, jelentős, egymással szorosan összefüggő helytörténeti eseményre került sor szeptember 21-én Tatabányán. A délelőtti folyamán felavatták Szabó Ignácnak (1868-1945), a bányatelep első orvosának emléktábláját a róla elnevezett egyik utcában.¹ *Turainé John Katalin* avató beszédében kiemelte: éppen az emléktábla felavatásával eredtünk múltunk nyomába, hogy felidézük egy már-már feledésbe merült korszak és közösség emlékezetét.

Az emléktábla képe. Fotó: ifj. Gyüsi László

A másik rendezvény ezt követően kezdődött a város múzeumában. Az intézmény és a Szenes Hanna Magyar-Izraeli Baráti Egyesület helyi csoportja **Múltunk nyomában – egy elfeledett kö-**

zösségről címmel helytörténeti konferenciát szervezett. A megnyitóra, köszöntésekre némi késéssel került sor, mivel időbe telt, míg az előző helyszínről sikerült átérnie alpolgármester asszonyunknak és városunk díszpolgárának, *Szabó István* filmrendezőnek. Az ilyenkor szokásos üdvözlések sorában *Turainé John Katalin* a múltból vendő példaképek szerepére, valamint a múlt és a jelen közötti folytonosság megteremtésének fontosságára mutatott rá. *Altdorferné Pál Gabriella* múzeumigazgató szerint a tanácskozás kimeríthetetlen témát tűzött napirendjére. Ezért fontos, hogy folytatódjék a múltunk kevésbé ismert részeit tárgyaló konferencia. *Izsák Zoltán* főszervező szerint szükség van arra, hogy időnként visszatekintsünk: mit tettek zsidó polgáraink a településekért, városért, a nagyobb közösségért.

Altdorferné Pál Gabriella megnyitja a rendezvényt.
Fotó: Eipl Bernadett

¹ Városunkban két utca is az ő nevét viseli. Az egyik a Kormányhivatal épülete mögött található, a Magyary Zoltán utcára merőlegesen, a vasúttal párhuzamosan helyezkedik el. E cikkben nem erről az utcáról esik szó, hanem a volt

községháza, később posta, manapság pedig a Tatabányai Gazdaságfejlesztő szervezet székháza melletti, azonos nevű utcában lett elhelyezve az emléktábla.

Ezt követően a *Környebányai Kulturális Csoport* „Szól a kakas” címmel néhány zsidó dal eléneklésével teremtette meg az alaphangulatot a tudományos előadásokhoz.

Jóna Imre. A kép forrása: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1376154269378252&set=pb.100009510752570.-2207520000.1475152575.&type=3&theater>

Jóna Imre nyugalmazott középiskolai tanár, iskolagazgató, helytörténész fejtette ki a tényeket és véleményét az előadás címében benne lévő kérdést illetően: **milyen szerepe volt a zsidóságnak Tatabánya elődtelepüléseinek életében?** Levéltári kutatásai és statisztikai adatok alapján a négy elődtelepülés népességének növekedéséről, a zsidó származásúak megtelepedéséről, tevékenységük eredményeiről számolt be. Történelem szakos tanárként magyar történeti visszapillantással vezette be előadását. Az Árpád házi királyoktól kezdődően a 18. század elejéig mutatta be a zsidóság szerepét történelmünkben. A későbbi korszakokat illetően is a nagy történelmi összefüggésekhez kapcsolódóan ismertette szerepüket, jelentőségüket. 1890-ben a 3 község 3280 lakosának 1% -át sem érte el a zsidóság létszáma, ami a bányászat és az ennek következtében dinamikus növekvő létszámmal együtt nőtt. 1920-ra a 28 200 lakos között 302 fő volt zsidó földünk. 1944-re, a vészkorszak előtt 35 ezer fő között 400-410 zsidó ember élt Tatabánya ipartelepen és a községekben. Az 1930-as évek elejéig elismerték a helyi zsidó embereket: Vida Jenő vezérigazgatót, Kardos Kálmán erdőmestert, Székely Jenő építész és több más, jelentős érdemeket szerzett személyt avattak az ipartelep, vagy Lázár Benő földtulajdonost Felsőgalla díszpolgárává. A szélsőjobboldal térnyerésével, mint az ÉME, Magyar Frontharcos

Szövetség és nem utolsó sorban a Nyilaskeresztes Párt helyi szervezetei révén itt is megkezdődött például a díszpolgárok zaklatása, a zsidó felekezetűek kizsárolása a gazdasági és politikai életből. Ezzel kapcsolatban viszonylag kevés irat maradt fenn, hangsúlyozta az előadó. Ám a százalékos súlyánál jelentősebb gazdasági szerepet betöltő zsidóság kizsárolása 1939-42 között így is látszik. Ez azt eredményezte, hogy környékünkön megszűnt az összes zsidó kereskedés, majd tulajdonukat is elvették. Csakúgy, mint a már említett Lázár család földbirtokainak jelentős részét szélsőjobboldali, irredenta szervezeteknek juttatták. Lázár Benőné túlélő 1945 után sem kapta vissza földtulajdonát. 1944. május elejétől megszűntek a munkaszolgálatosok hadi segélyei. Felsőgalláról 65 férfit vonultattak be munkaszolgálatra. A deportálás során Komáromba, a Monostori erőd gyűjtőhelyére került 5 040 személy közül 344 volt elődközségeink lakója. Közülük mindössze 45-en tértek haza; köztük: Kisbán Jenő, Lusztig János, Lusztig Andorné és özv. Lázár Benőné. Jóna Imre az idő rövidsége miatt gazdag mondandójából főként a tényekre koncentrált. Elmondta, felkérésre kezdett a témával foglalkozni, de már kérésre sem tudná abbahagyni.

Macher Péter. Fotó: Eipl Bernadett

Macher Péter: Zsidó bányatisztviselők a két világháború között 1918-1939 címmel bevezetesként az alkalmazotti rétegről beszélt általában. Szociológiai kutatási eredményekről beszélt amerikai és német összehasonlításban. Ezt követően részletesen ismertette Szabó Ignác pályafutását, kiválóan megoldott nehéz feladatát. A bányatelep első orvosa a teljes egészségügyi rendszer kiépítését végezte el Tatabányán. Nevéhez fűződik az

1912-ben átadott 22 kórtermes, akkori viszonylatban korszerű és újak mondott bányakórház megtervezése, korszerű eszközök beszerzése, erős infrastruktúra megteremtése. Szabó Ignác közreműködésével készült el 1927-ben a gőzfürdő, a bányászok ízületi problémáinak kezelésére. 1931 utáni nyugdíjba vonulásakor maga a vezérigazgató, Vida Jenő köszöntötte a kiváló orvost. Másik, műszaki tisztviselő volt Székely András (1909-1943), Székely Jenő főépítész fia. Ő 1924-től a TSC-ben úszott, később Budapesten folytatta pályafutását, főiskolai világbajnok lett. 1932-ben a 4 X 200 méteres gyorsváltó tagjaként olimpiai bronzérmert nyert. Munkaszolgálatosként 1943-ban tűnt el Ukrajnában, 1959-ben nyilvánították holttnak.

Ezt követően *Szabó István*, a tőle megszokott gyönyörű szép magyarsággal, szabatos nyelvi kifejező erővel mondta el gondolatait. Nem készült hozzászólásra, de úgy érezte ezt meg kell tennie, mert nagy élmény volt számára az emléktábla felavatása, egykori lakóhelyük, a Liget sor meglátogatása. Mint mondotta, több új ismeretet is szerzett a két előadásból. Érdekes képet kapott az apák sorsáról, a két világháború közötti helyi társadalomról. Majd elmondott egy rövid történetet Szabó Ignác orvosi-emberi nagysága példázataként. *„Az én családom orvosokból állt. A betegek meggyógyítására esküdtek fel... Ez a konferencia segít a gyógyulásban.”*

Kutatásra ajánlotta a Tatabányai Bányák 2. világháború alatti parancsnokának, Ulrich Viktornak a személyét és embermentő tevékenységét. Elmondta, hogy a volt tiszti kaszinó története is sok adalékkal szolgál Tatabánya tisztikaráról, vezető rétegéről.

Szabó István filmrendező.

Fotó: Eipl Bernadett

Szünet után került sor *Ádám Róbert János* (A Szenes Hanna MIBE tiszteletbeli elnöke) prezentációjára, amelyben kegytárgyakat és az őszi nagy zsidó ünnepeket mutatta be. Utolsó előadóként a vendéglátó Tatabányai Múzeum igazgatónője, *Aldorferné Pál Gabriella* egy speciális terület kutatási eredményeinek összefoglalását nyújtotta **„A Kárpát-medencei zsidóság néprajzi kutatása”** címmel. A délután folyamán hagyományos zsidó süteményeket is megkóstolhattak a konferencia résztvevői.

A rendezvény közönsége. Fotó: Eipl Bernadett

Az MKE háza tájáról - szubjektíven

KISSNÉ ANDA KLÁRA

Miközben arra készülök, hogy a Komárom-Esztergom Megyei Szervezet ez évi tevékenységét összefoglaljam, igyekszem az MKE Elnökség és az MKE bizottságainak eddigi munkáját is felidézni. Engedtessek meg a csapongás.

Évek óta kifogásolt az MKE kommunikációja, hogy a tagság tájékoztatása nem teljes, a honlap nincs frissítve, stb. Barátné dr. Hajdu Ágnes elnöklelte ezt a kérdést kiemelten kezeli. Újraéledt a PR és Kommunikációs Bizottság, összeállították az Egyesület médiakapcsolatainak listáját, havonta gyűjtik be a szervezetek és szekciók médiamegjelenéseit és az MKE-hírek közzétételének rangsora a saját honlappal, Facebook oldalával kezdődik. Nem győzzük mondani: regisztrálni kell, a tagság előnyt élvez, több információhoz juthat saját jogán! A Katalistre rendszeresen jön az értesítés a *Könyvtárvilág* friss számainak tartalmi ismertetőjével. A szándék tehát látszik, ha még nem is működik minden tökéletesen. (Ne felejtjük el, munkaidőn túli, civil munkáról van szó, míg az informatikusok segítségével anyagilag nem élvezhet támogatást.)

És vajon hányan élnek a lehetőséggel? Egyáltalán hányan látogatják az MKE weboldalát? Számon tartjuk-e tudatunkban ezt a lehetőséget, ha szakmai hírek után kutatunk? Hányan olvassák a *Könyvtárvilág*ot? Van egy szakmai szervezet, amely a könyvtárosokért dolgozik, és leragadunk a Katalist híreinél?! Pedig nem árt tudni néhány dolgot...

Az MKE vándorgyűlések regisztrált létszáma évről évre nő. És nem a szabadidős programok miatt. Tessék elolvasni a *Könyvtárvilág* 2016. évi 4. számát, ahol minden szekció, szervezet beszámol a programok sokszínűségéről. Látni kell, hogy a szakmai trendek, irányvonalak, problémák fellelőseivel az előre mutató a cél. Aki figyel, megoldást talál, segítséget kap, időben fel tud készülni az új helyzetekre, tudja, mire figyeljen, hazahozza a jó példákat.

Azzal, hogy Barátné dr. Hajdu Ágnes MKE elnök az IFLA igazgatótanácsának tagja lett 2015-ben, rendkívüli esélyt kapott a magyar könyvtáros szakma ahhoz, hogy elsőkézből értesüljön a nemzetközi trendekről, Magyarország közelebb kerüljön a tűzhöz. Igazolja ezt a tavaly novemberi jubileumi, az idei márciusi konferencia, a veszprémi vándorgyűlés témaválasztása, és máris itt van egy újabb esemény: november 9-én és 22-én pályázati forrásból valósul meg az a szakmai konferencia, amely az IFLA-trendek és a Lyoni Nyilatkozat alapján tovább boncolgatja a fejlesztés kérdéseit, illetve keresi rá a magyar megoldásokat úgy, ahogy az Országos Könyvtárügyi Konferencia műhelymunkája keretében a könyvtári stratégia kidolgozásán fáradozott.

És ha már itt tartunk... Igen, működik az érdekérvényesítés. Ha nincs is önálló könyvtári főosztály, de a közgyűjtemények között minket állítanak példaként, ha életpálya-modellről van szó; az MKE meghívott a Kulturális Alapellátás Kerekasztal összejöveteleire; állásfoglalásai jelentékenyen segítik a könyvtári és a szomszédos jogszabályok megújítását. Minden eseményen elhangzik

minisztériumi oldalról, hogy az MKE-re lehet számítani.

De nem csak a felső szinten mutatkozik meg tevékenysége, hanem a szakmai és egyéb szervezetekkel való kapcsolatában, tevékenységében is. A legfrissebb hírek szerint az IKSZ mellett az MKE együttműködési megállapodást kötött a KSH-val, hogy 2016. október 1. és 9. között felhívja a lakosság figyelmét a népszegítségírás fontosságára, annak lehetőségére, hogy ezt online, illetve a könyvtári infrastruktúra segítségével is megtehetik. További együttműködései nem csak a hazai, hanem határon túli szakmai szervezetekre is kiterjednek.

Az MKE-nek fontos az Ember. Igyekszik felfedezni és megmutatni bennünk is a sokszínűséget. Az **Alkotó könyvtáros sorozatban** szeptember 26-án Nagy Mária fotókiállítását nyitották meg az Országos Idegennyelvű Könyvtárban. A szakmai kitüntetéseknek is súlya van: legutóbb augusztus 20-án alkalmából került sor – többek között – a Szinnyi József-díj adományozására, és hónap végén telik le a határideje a Füzeki István Emlékérem javaslatételének. Merthogy alulról felfelé építkezünk, itt számítanak a vélemények!

Nem csak egyéneket érhet elismerés! A Gyermekkönyvtáros Szekció szeptemberi szakmai napján került sor a Bulgáriából származó Vándor Bagolydíj átadására, a dunaújvárosi József Attila Könyvtár Gyermekkönyvtára vehette át.

Ha már itt tartunk, végig pillanthatunk akár a szakmai szervezetek és szekciók programjain is. A Könyvtárostánárok Egyesületének, a Műszaki Könyvtáros Szekciónak és több más szervezetnek is vannak olyan figyelmet érdemlő szakmai napjai, amelyek alkalmasak a szakmai ismeretek frissítésére vagy éppen a tanulásra. A hazai és szakmai kirándulások ezt csak megfelelik.

Míg a nyilvánosság felé nem minden propagált részletesen, azért elárulom, hogy a háttérben is folynak munkálatok. A szervezeti ügyekben a szervezetek nem maradnak magukra. Hogy a dolgok kijelölten jól működjenek, ahhoz pedig az MKE Elnöksége hamarosan véglegesíti saját stratégiáját. Nem titok, jelmondata „**erős könyvtá-**

rak, felkészült könyvtárosok.” Deklarációjában az általa képviseltek érdekében hatékonyan cselekvő szervezet. Megkerülhetetlen szakmai partner minden, a könyvtárak és a könyvtárosság jövőjét meghatározó kérdésben. Az innováció a tagok ismereteinek és kompetenciáinak folyamatos fejlesztésére vonatkozik, miközben a változó társadalmi körülmények között próbál megfelelni a szakmai érdekérvényesítés kívánalmainak. Célja többek között a versenyképes ország, a könyvtári rendszer erősítése, a könyvtárpolitika változásának kezdeményezése, a hozzáférés növelése minden területen, amelyhez köze van. A teljesség igénye nélkül kulcsterület a könyvtárosképzés, a digitális kompetenciafejlesztés, a partnerkapcsolatok kiépítése, a nemzetközi szerepvállalás.

Ne kérdőjelezzük meg az Egyesület létjogosultságát! Akár tisztségviselőként, akár tagként, erre a munkára, a nyitottságra szükség van. Egy szakmai közösség részesei vagyunk, ezt a munkát támogatjuk a tagdíjjal – magunkért, a szakmai érdekeink védelmében, nem pedig a kirándulások szervezését. Beszéljünk erről, tudatosítsuk, hívjuk fel rá a figyelmet környezetünkben, munkahelyünkön!

Hogy mit tett eddig a Komárom-Esztergom Megyei Szervezet, azt október 3-án, a XLV. Komárom-Esztergom Megyei Könyvtári Hét egyesületi délutánján osztom meg azokkal, akik megismerik jelenlétükkel a rendezvényt. Az egyesületi rendezvények nyitottak.

Szubjektív gondolataimhoz hadd párosítsam egy salgótarjáni kolléganőt, *Szűcs Margit* elmélkedését a Könyvtárvilág legutóbbi, 4. számából. Szakmánk, környezetünk, munkakörülményeink meghatározzák betöltött és elvárt szerepeinket. *Mik*

vagyunk? – kérdezi a cikk címében. Én egyetértek vele, bármit is csinálunk, van benne szépség és szabadság. Az egyesületben ez még inkább értelmet nyer és kiteljesít. Csatlakozni kell! Meggyőződése, hogy ez csupán erkölcsi kérdés.

Tetszetős szlovén könyvtárak

ERŐSNÉ SULLER ILDIKÓ

Tisztelettel elnézést kérek a szlovén kollégáktól, amiért ezt a „felületes” címet adtam e szösszenetnek. Nézzék el nekem, Magyarország legkisebb megyéjéből, az ország legkisebb megyei könyvtárából érkeztem Muraszombatba, a **Csongrád Megyei Könyvtáros Egyesület által szervezett tanulmányút** kapcsán, s ahonnan én jövök, a „külcsin” és a „belbecs” korántsem tükrözik egymást.

A legelső, amit láttam, a 2003-ban átadott, impozáns, 3 800 m²-es könyvtárépület volt – természetesen a paraméterekkel ekkor még nem voltam tisztában.

A muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár épülete. Valamennyi fotót Erősné Suller Ildikó készítette. Vendéglátónk, a **muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár** képviselőjében **Jasna Horvat** igazgatónő, **Papp József** nemzetiségi tájékoztató könyvtáros, és **Bojan Režonja** beszerzésért felelős könyvtáros kolléga fogadta a 35 fős csoportot. Az igazgatónő rövid köszöntés után átadta a szót Papp József kollégának, aki aztán - egy Power Point bemutatóval, és személyes kalauzolással – tartalommal töltötte meg a teret.

A 19 000 lakosú Muraszombatban (Murska Sobota) a lakosságból 4 700 fő (24,8 %) könyvtárhasználó, napi 615 fő a látogatók száma. Az állománya 400 000 db fölött van, évente 12 700 dokumentummal gyarapszik. A felnőtt, és gyermekrészleg heti 60 órában várja az olvasókat: hétfőtől péntekig 8:00-19:00 óráig, szombaton 8:00-13:00

óráig. (A nyári nyitva tartás is egészen „emberi”, szombat kivételével felváltva tart nyitva délelőtt, illetve délután, 8, illetve 6 órában.) A könyvtár további részlegei: folyóirat olvasó, helytörténeti, és nemzetiségi gyűjtemény. Regionális feladatköréből eredően bibliobusz és vidéki könyvtárak tartoznak hozzá – 12 település 37 000 lakosának könyvtári ellátását biztosítja. Mindezt 25 fős kollektívával: 18 könyvtáros - és 7 műszaki, ill. adminisztrációs dolgozóval biztosítják.

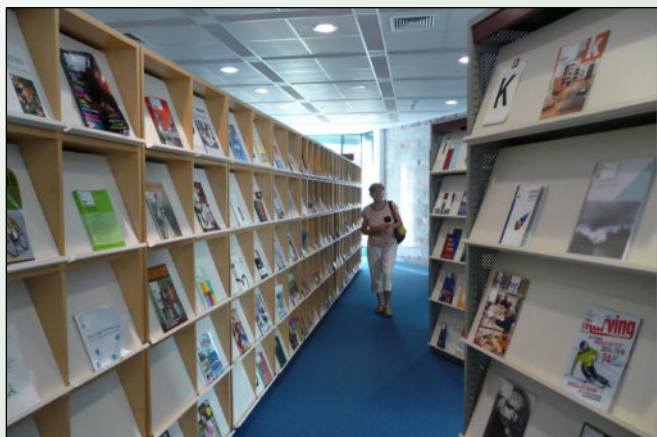

Kölcsonzópult

Ezek eddig száraz, ám szép számok – a minőség azonban a szemrevételezés után sem változott! Túl azon a kellemes érzésen, hogy levegőt kapok (!) a tágas térben, a kicsi és nagyobb olvasókat a legnagyobb kényelem veszi körül a gyermekrészlegen, izgó-mozgó játékokkal, könyvkiemeléssel, (ép, dekoratív könyvborítók mosolyognak rájuk!) fantáziadús, fa betűfülekkel. A meseszoba minden szerdán és csütörtökön könyvtárismereti és „bibliopedagógiai” foglalkozással, kényelmes gyerekbútorokkal, játékokkal, mesekuckóval, és bábokkal várja a kedves kiskorú olvasókat. Kézműves foglalkozások, kreatív könyvtárosok kezeinek nyoma is felfedezhető a fantáziadús díszítőelemeken, és a gyönyörű, jó állapotú, sok példányszámú könyvek alkotta polcok enteriőre sem utolsó!

A felnőtt olvasók kényelmi és tudományos igényeinek kielégítésére olvasóterem, „csendes olvasó terem”, aktuális témák kiemelése, és a nyüzsgő

kiválasztó tértől némileg elkülönített olvasó sarkok állnak a könyvtárhasználók rendelkezésére.

A folyóiratrészesen 400 féle lapból válogathat a látogató

A könyvtár közösségi térként való funkcionalitásának bizonyítéka a rendezvények rendkívül nagy száma: az állandó és időszakos kiállítások, könyvbemutatók, olvasási versenyek, helyismereti bemutatók, író-olvasótalálkozók, meseórák évi 174 alkalommal (!) biztosítják a lehetőséget ember és kultúra egymásra találásához.

A muraszombati bibliobusz

A hazánkban még „gyermekcipőben” járó bibliobuszok működése Szlovéniában már több évtizedre tekinthet vissza. A muraszombati mozgókönyvtári ellátás mai formája 1995-ben kezdte meg működését, akkor még egy kisebb, 2 500 dokumentum szállítására alkalmas járművel. Az érintett vidéki települések és a minisztérium támogatásával egy korszerű, 5 000 db könyv, és nem hagyományos dokumentum egyidejű elhelyezésére alkalmas járművet vásároltak. (A bibliobusz teljes állománya 7 000 db dokumentum). A busz „hatóköre”: a goričkói nemzetiségi terület 7 településére magyar nyelvű irodalmat, a magyarországi Rá-

bavidék 5 településére szlovén nyelvű irodalmat szállít.

A magyar és szlovén gyermekek, felnőttek egyaránt jól érezhetik magukat ebben a környezetben, hiszen modern, színes, kényelmes, és kívülről is tetszetős a rendkívüli „közlekedési eszköz”.

Részlet a gyermekkönyvtárból

A bibliobox működés közben

Ha a muraszombati könyvtár a modern szépség, akkor a lendvait nevezhetjük az időtálló szépségnek, hiszen az épület 1907-ben épült *Dr. Laubhauser Oszkár* királyi közjegyző villájaként. A könyvtár 1976-ban költözött be. A neobarokk épület eredeti, ólmozott üveglakataiból mára már kevés maradt, ám sok egyéb díszítőelem őrzi a hely jellegét. A csodálatos, faragott oszlopfőekkel, stukkókkal díszített olvasóterme, kényelmes bútorokkal berendezve, méltó helye a különböző rendezvényeknek. Maga a könyvtár nem túl nagy, ám maximálisan ki tudják használni a tereket anélkül, hogy túlszűfolttság érzetét keltené. Az alagsorban kapott helyet egy kisebb kiállítás, a gyermekkönyvtár, a feldolgozó szoba, a raktár és egy kisebb közösségi helyiség/tárgyaló terem. A

szó: „alagsor” senkit se tévesszen meg! Világos, modern, tiszta, rendezett, és legfőképpen színes!

A lendvai könyvtár

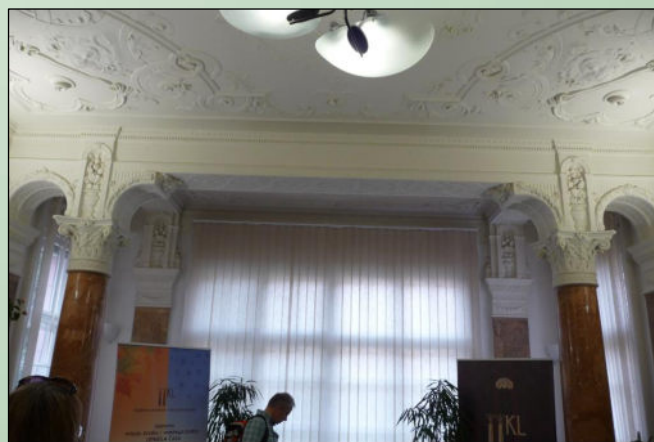
Miután Lendva és környéke kétnyelvű terület, törvény írja elő a magyar nemzetiségű lakosság magyar nyelvű irodalommal való ellátását. Ennek megfelelően évi 1 000 könyvvel bővül a magyar nyelvű állomány, és minden felirat, rendezvényről szóló plakát kétnyelvű. Mondanom sem kell, teljesen természetes közegben mozogtunk ezáltal akár itt, akár a már említett muraszombati könyvtárban.

A lendvai könyvtár olvasójegye egy plastik kártya

Való igaz, nem mondhatják el magukról a szlovéniai könyvtárak sem, hogy egy kánaánban élnek, és az állam a tenyerén hordozná őket, viszont kívülről úgy tűnik, a törvény adta jogokkal, kötelezettségekkel a pénzbeli támogatottság is nagyjából arányos. Jártam már néhány erdélyi, és

szlovákiai város könyvtárában. Láttam már koszos fehér, egyen borítóval ellátott könyvekkel teli, dohos, szűk, szétszabdalt könyvtárakat és láttam „citromból limonádét készítő”, kevéske támogatottságát maximálisan kihasználóakat. Itt, Szlovéniában, a nyugati hipermodern könyvtár is megvilant előtttem. (A celjei könyvtár ajtajában a biblio-boxot használatba vétel közben láttam, sorban álltak előtte az olvasók, s én, a korszerűséget nélkülöző, jámbor könyvtáros, japán turista módjára bőszen kattogtattam fényképezőgépem.)

A lendvai könyvtár olvasótermének díszes mennyezete

Mindent összevetve azt gondolom, az arany középutat láttam e két említett szlovéniai könyvtárban. Modernek, használhatóak, naprakészek, de még nem automatizálódott az olvasóval való személyes kontaktus.

A helyenként látható festett üveglakokat Róth Miksa munkájának tulajdonítják.

Cikkek bibliográfiája, 2016. augusztus

NAGY EDIT

1.
A szülőföld varázsa : a természetet álmodja színekbe / Blaschek Judit ; Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 196. sz. (2016. augusztus 22.), p. 4. - ill.
2.
Afrikai óriáscsigák a könyvtárban : különleges látnivaló – 30-35 centiméterre is megnőnek / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 203. sz. (2016. augusztus 30.), p. 1. - ill.
3.
Államfőnek készült / Varró Dániel ; Török Zsuzsa. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 71. évf. 186. sz. (2016. augusztus 9.), p. 1., 8. - ill
4.
Állatkert, mosolygyár, néprajz : oroszlan yi gyermekek idén is eleink nyomában jártak / W. Zs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 189. sz. (2016. augusztus 12.), p. 2. - ill.
5.
Applikáció-ajánlatok nyárra barkácsoláshoz, kertészkedéshez és filmezéshez / Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 10-12. - ill.
6.
Áprilistól júniusig : összefoglaló kiállításainkról / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 8-9. - ill.
7.
Cikkek bibliográfiája : 2016. június / összeáll. Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 46-48.
8.
Cikkek bibliográfiája : 2016. július / összeáll. Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 48-50.
9.
Civilekkel karöltve / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 40-42. - ill.
10.
Csupaszív és csupazöld Bajna : tábori napló / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 13-16. - ill.
11.
Dolgos nyarunk volt / Erősné Suller Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 30-31. - ill.
12.
"Eleink nyomán" néprajzi tábor / Szlezákné Molnár Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 32. - ill.
13.
Fotókat várnak. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 71. évf. 199. sz. (2016. augusztus 25.), p. 9.

14.
Gimisek a könyvtárban / Petényi Erzsébet. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 7-8. - ill.
15.
Helyi könyvtáros - helyi közösségek, lokális identitás : a helyismereti könyvtáros régi-új szerepben / Horváth Géza ; György Károlyné Rabi Lenke. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 42-44. - ill.
16.
Hol sírjaink domborultak : lézeres mérés, digitális dokumentáció a református temetőben / Danielovics Miklós. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 193. sz. (2016. augusztus 17.), p. 2. - ill.
17.
Információs nap a könyvtári statisztika készítőinek / Feketsné Kisvarga Anita. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 25-27. - ill.
18.
Kapcsolat - Könyvtár - Együttműködés : felelősséggel a sikeres közösségekért / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 37-39. - ill.
19.
Kapcsolat és együttműködés a közösségek jegyében : Veszprém, 2016. / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 36-37. - ill.
20.
Katonahőseink - elfeledve? : (Könyvismertető) / Horváth Géza. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 34-35. - ill.
21.
Kézműves nyár Epölön / Kovács Edina. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 22. - ill.
22.
Kilencéves a NetNagyi. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 71. évf. 189. sz. (2016. augusztus 12.), p. 8.
23.
Kisplénáris és szekciók : 2016. július 8. / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 40. - ill.
24.
Komárom-Esztergom megyei vállalkozások támogatnak iskolai könyvtárakat. - In: A mi Tatabányánk : Tatabánya Város Önkormányzatának magazinja. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus 12.), p. 10. - ill.
25.
Könyvtármozi Komárom-Esztergom megyében / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 21-22. - ill.
26.
Környékünk rejtett kincsei : nyári táborok / Zimonyi Zsanett. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 33. - ill.
27.
Közösség és együttműködés / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 44-45. - ill.

28.
Közösségteremtő kapcsolatok : Kecskés Ildikót javasolták az elismerésre / V. T. - In: A mi Tatabányánk : Tatabánya Város Önkormányzatának magazinja. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus 12.), p. 15.
29.
Mandala kiállítás Bajnán / Erdősné Csík Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 24. - ill.
30.
Mit olvasnak a gyerekek nyáron? / Szerencsi Edina ; Erősné Suller Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 31-32. - ill.
31.
Nemzetiségi hét a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban / Adorján Mária ; Csabán Tibor ; Feketsné Kisvarga Anita ; ifj. Gyüszli László ; Nagyné Elekes Réka ; Sári Aliz Imola ; Tarjáné Tihanyi Tímea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 4-7. - ill.
32.
Nyári tábor a közösségi házban / Pordán Jánosné. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 23. - ill.
33.
Pályázat / W. Zs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 201. sz. (2016. augusztus 27.), p. 5.
34.
Programajánló : Tatabánya / W. Zs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 183. sz. (2016. augusztus 5.), p. 5.
35.
Sokszínű válogatások / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 184. sz. (2016. augusztus 6.), p. 4. - ill.
36.
Szakmai belső kommunikáció / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 44.
37.
Szakmai nap a JAMK-ban szeptemberben / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 21. - ill.
38.
Szent Iván-éji emlék : a táti Dunaparti Babaparádéről / Pappné Adolf Erzsébet. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 17-20. - ill.
39.
Tégy érte többet! : három percben : Kissné Anda Klára / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 202. sz. (2016. augusztus 29.), p. 2. - ill.
40.
Toronyugrás : városfejlesztés, Orbán rendel, Brüsszel fizet / Szabó Yvette. - In: HVG : gazdasági, politikai hírmagazin. - 38. évf. - 34. sz. (2016. augusztus 18.), p. 60-62. - ill.
41.
Új szolgáltatás: BOOKj rá ! : három percben : Kissné Anda Klára / Kissné Anda Klára ; V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 27. évf. 203. sz. (2016. augusztus 30.), p. 2. - ill.
42.
Zárszó / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. 6. évf. 8. sz. (2016. augusztus), p. 45. - ill.